

Emlékfoszlányok a Magyar Tanszék hőskorából

Többes szám első személyben írok. (Tudni kell azonban, hogy van – ha jól emlékszem, a kaukázusi nyelvek egyikében – olyan többes szám első személy, amelyben nem foglalják benne az én.)

A bűvös hármasszám. 1961-ben mi voltunk az újvidéki egyetemen a **harmadik** generáció a magyar szakon (magyar katedrának mondták), akkor lett négyéves a képzés. Az 1–2. évben nagyon sokan voltunk, alig fértünk be az alagsori előadóba, de a 2. évben az összevont pedagógiavizsga nagyon megtizedelt bennünket, a 3. évre csak **HÁRMAN** maradtunk. Bori akkor tette meg azt a dolgot, amiért emlegetni kell. Amikor az egyetemi tanácson felvetették, hogy meg kellene szüntetni a 3–4. évet a magyar szakon, mert ki tart három embernek előadást, Bori kijelentette, hogy ő. Ezzel megmentett bennünket... és a négyéves oktatást.

B. Szabó György. Mi, szegény kis jugómagyarok odaérve az Újvidéki Egyetemre, örököltük a felsőbb évfolyamosoktól a BÖSZÖGYŐ-t. Ezt csak azért említem, hogy fölidézzem nyelvhasználatunkat...

B. Szabó György nagyon jó tanárunk volt, rajongtunk érte. Mindig rengeteg forrásanyagot hozott, vékony kis ember volt, roskadozott a könyvek súlya alatt. Régi magyar irodalmat adott elő. Élvezte a tanítást, néha kaján, néha elnéző mosollyal, de mindig érdekesen, lényegre törően magyarázott. Mi is nagyon szerettük, viszont nagy csalódást okoztunk neki, mikor a kollokviumon szinte mindnyájan megbuktunk. Ő akkor nyilvánosan hamut hintett a fejére, mondván: biztosan ő tanított rosszul, stb., stb. A második vizsgára aztán agyonsanyargattuk egymást, tanítottuk a gyöngébbeket, hogy megmutassuk... de ő a vizsga előtt Zágráb felé a vonaton meghalt. Nem tudtunk neki bizonyítani... A bizottság (ilyenkor bizottság előtt kell vizsgázni) azonban csodálattal és ámulattal adózott B. Szabó

György emlékének, hogy így meg tudta tanítani a lényegében unalmas (pedig nem is) anyagot.

Egy anekdota. Tanulmányozták az irodalomkutatók Bethlen Gábor hagyatékát. Leveleiben minduntalan kérdezgette a feleségét, Zsuzsannát (mindketten szépen fogalmaztak, „szerelmes szívem”-nek, illetve „szerelmes uram”-nak szólították egymást): „*Volt-e látogatóban Katalin asszony? Megjött-e K. asszony? Hogy viselkedett, jó volna, ha már nem jönne.*” A kutatók átnézték a családfát, keresték, kutatták, ki lehet ez a Katalin asszony, milyen ágon rokon... Aztán végre valakinek föltűnt, hogy 24-26 naponta kérdezi ezt Bethlen... Kaján mosoly: hát előbb is rájöhettek volna, ha többen vannak a nők a kutatók között. Bethlenék ugyanis akkor már nagyon szerettek volna a két elhunyt gyermekük után egy harmadikat... De mi, az a generáció (nem is tudom, hányan vagyunk még meg), amely ezeket az órákat hallgatta, a síríg így csevegtünk egymás közt: *Ma nem vagyok jól, megjött Katalin asszony... Késik Katalin asszony...*

Sinkó Ervin órái. Állandóan járkáltunk. Volt óránk a központi épület alagsorában, a szerb püspöki palota melletti tornateremben, az ún. Katolikus portán (ott patkányok futkostak a mellékhelyiségben meg a folyosón), végül a Limánon, az „amfiteátrumban”, amit Magyarországon auditorium maximumnak hívnak (debreceni továbbképzésemkor tanultam meg).

Tehát hárman voltunk, általában összecsaptak bennünket, a 3. és 4. évfolyamosokat, ezért jól ismerem őket... gondolom, ők is engem. A felsőbb évfolyamosok állandóan kajánkodtak velünk, riogattak minket a Sinkó-órákkal. Titokzatosan, némi kárörömmel, egy kicsit gúnyosan, egy kicsit (nem is kicsit) gonoszul: „*Lilla mellyén a szemölcs*”... ismételték. És... ez hihetetlenül hangzik, de így lett. „*Ma a magyar irodalom legszebb szerelmes versét fogjuk elemezni, Csokonai: A szeplő... Lilla mellyén.*” A következő

órán UGYANEZ, az azt követőn úgyszintén... és így végig. Mindig ez a vers. (Sinkó Zágráiban lakott, s csak pár hétre, napra jött el előadást tartani.) Az első két évben Lilla mellén a szeplő, plusz a második kétéves időszakban Déry Tibor: *G. A. úr X-ben*. Ezt fölolvasta. Inkább: eluttogta. MINDIG UGYANAZT A RÉSZLETET. Hozzá kell fűznöm, hogy nagyon halkán, érthetetlenül artikulálva beszélt, már az első padban sem hallottuk... Később a párt parancsára erővel terelték a hallgatókat az S-órákra, mert hát mégsem lehet, hogy... Ez igaz... én is voltam párttitkár. (Ha még megérem, erről is lesz mondanivalóm.)

Bányai János intelme. Bizonyára kevesen tudják, hogy a két előző generációból szinte mindenki asszisztens, majd egyetemi tanár lett. Jött

ugyanis egy reform, kellettek az asszisztensek. Mikor én végeztem (1965-ben), magához rendelt Bányai János, s egy egész délelőtt magyarázott, gyözködött, szinte „megtiltotta”, hogy asszisztensnek jelentkezsek az egyetemre. Így. Akkoriban az Újvidéki Rádiónál dolgoztam, onnan rendelt be magához az egyetemre (rémes délelőtt volt). Ne jelentkezsek, engem ott nem akarnak, nem lehet úgy dolgozni, hogy a környezet nem fogad be... ne is adjak be kérvényt (ti. már megjelent a pályázat), mert akkor (nagyon magas volt az átlagom) mindenkit elsöprök. Lényegében máig sem tudom, mi bajuk volt velem... Persze hogy nem jelentkeztem, így NEM LETTEM EGYETEMI TANÁR.

Ui. Talán érdemes felidézni a teljes verset.

Csokonai Vitéz Mihály
A szeplő

Mint egy megért boróka,
Mely tiszta hóra hullott;
Mint a delin fejrő
Rózsába bútt bogárka;
Mint a korinti szőlő
A cúkoros kalácson:
Úgy bársonyollik, oly szép,
Oly édes egy kerekded
Szeplőcske Lilla mellyén.

Ez az a kies szigetke,
Amelybe a szerelmek,
Ha keble tengerének
Téjhabja közt fürödtek,
Enyelgve szárogatják
Hajok vizes aranyját.

Ti szóljatok, reája
Hullt csókjaim! ha méltó
Dühödés-e Lilla mellyén,
Egy földi nimfa mellyén
Imádni a hibát is?